

Workshop

"Zware neerslag en stortvloed: nieuwe risico's en handelingsopties in het Rijnstroomgebied"

Workshop

"Zware neerslag en stortvloeden: nieuwe risico's en handelingsopties in het Rijnstroomgebied"

1. Doelstelling

In het kader van de uitvoering van het programma [Rijn 2040](#) en het [tweede IORBP van het internationaal Rijndistrict](#) door de landen, in het kader van de actualisering van de [klimaatadaptatiestrategie van de ICBR](#) voor 2025, maar ook met het oog op de zware neerslaggebeurtenissen en stortvloeden die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan in het Rijnstroomgebied en de verwachte toename van zulke gebeurtenissen als gevolg van de klimaatverandering, organiseert de ICBR een workshop om met verschillende actoren informatie uit te wisselen over deze onderwerpen.

Het doel is om meer kennis te vergaren over dit soort fenomenen en de gevolgen ervan voor het Rijnstroomgebied en om mogelijke (interdisciplinaire) antwoorden en benaderingen te evalueren dan wel af te spreken voor de landen in het Rijnstroomgebied en de ICBR. Een ander doel is dat de landen concreet rekening houden met dit soort fenomenen in de nationale uitvoering van de ROR of in hun nationale preventiestrategieën/-beleid. Hierbij kan gezamenlijk worden onderzocht of en hoe de landen dit soort risico's kunnen meenemen in de drie "producten" van de ROR en de actualisering daarvan, d.w.z. het vaststellen van gebieden met een significant overstromingsrisico voor eind 2024, de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten voor eind 2025 en de overstromingsrisicobeheerplannen voor eind 2026. De Working Group Floods (WG F: werkgroep van de EU-lidstaten en de Europese Commissie die zich bezighoudt met overstromingen en de implementatie van de ROR) heeft zich in het verleden al gebogen over pluviale overstromingen en stortvloeden (zie verschillende rapporten over workshops van de WG F rond dit onderwerp [hier](#)). Voor het werk van de ICBR komt het erop aan om deze Europese bronnen optimaal te benutten.

Tot slot zal de workshop het kader vormen om met de twee andere werkgroepen van de ICBR, te weten de werkgroep "Ecologie" (WG B) en de werkgroep "Stoffen" (WG S), en met andere riviercommissies van gedachten te wisselen over dit onderwerp, teneinde te komen tot een interdisciplinaire bijdrage of tot interdisciplinaire aanbevelingen in het kader van de actualisering van de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR voor eind 2025.

2. Organisatorische punten

De drietalige workshop (NL, DE, FR) vindt **op 4 oktober 2023 als fysieke bijeenkomst** plaats in het Duitse ministerie van Milieu, Natuurbescherming, Nucleaire Veiligheid en Consumentenbescherming (BMUV) in Bonn, Robert-Schuman-Platz 3 ([zie ligging hier](#)); hoofdzakelijk in de plenaire zaal R 1.130, maar ook in zaal 0.174 (begane grond) voor de discussies in kleine groepen (break-out sessies) (zie bijgevoegd programma).

Het **aantal deelnemers**, inclusief sprekers, is beperkt tot **maximaal vijftig**.

Degenen die willen, kunnen op 4 oktober om 19u deelnemen aan een etentje in pizzeria Tuscolo Münsterblick/Munster view (adres: Gerhard-von-Are-Straße 8, 53111 Bonn) (*op eigen kosten*).

De workshop vindt de dag voor de vergadering van de WG H plaats, die op 5 oktober ook in het BMUV bijeenkomt in zaal R 1.130.

Ter informatie: een niet-volledige lijst van hotels vindt u [hier](#).

3. Doelgroep

Doelgroep van de workshop (sprekers en deelnemers) zijn voornamelijk de WG H (inclusief waarnemers/ngo's), de voorzitters en leden van de werkgroepen B en S (inclusief waarnemers), de EG HCLIM, geïnteresseerde vertegenwoordigers van andere expertgroepen onder de WG H, overheden en kennisinstellingen/universiteiten en projecten, andere internationale riviercommissies, vertegenwoordigers van EU-niveau (bijv. Working Group Floods) en mensen die werken rond de volgende onderwerpen: implementatie van de ROR, overstromingsrisicobeheer, effecten van klimaatverandering, maar ook water- en natuurbescherming.

4. Verwachte resultaten

De resultaten van de workshop kunnen als bijdrage dienen voor de beoordeling van de gecoördineerde uitvoering van het tweede IORBP van het internationaal Rijndistrict en voor de voorbereiding van de actualisering van de overstromingsrisicobeoordeling voor eind 2024, de gevaar- en risicokaarten (vgl. Rijnatlas) voor eind 2025 en de totstandbrenging van het ORBP voor eind 2026 door de landen en de ICBR in het kader van de ROR. De workshop zal ook informatie opleveren voor het derde IORBP van het internationaal Rijndistrict.

Verder draagt de workshop bij aan de actualisering van de klimaatadaptatiestrategie voor 2025 en aan de uitvoering van het programma Rijn 2040.

De workshop zou er daarnaast toe kunnen dienen om de rol van de ICBR op het gebied van stortvloeden en zware neerslag te verduidelijken en om voorstellen voor oplossingen of concrete (interdisciplinaire) maatregelen van de landen en/of de ICBR op dit gebied te benadrukken.

Uiteindelijk zal er een rapport met aanbevelingen/conclusies uit de workshop tot stand worden gebracht; deze aanbevelingen/conclusies zullen worden opgenomen in de werkzaamheden en de producten van de ICBR of de landen in het Rijnstroomgebied.

5. Programma

ICBR-workshop "Zware neerslag en stortvloed: nieuwe risico's en handelingsopties in het Rijnstroomgebied"

Gespreksleiding: Jan Kruijshoop (voorzitter van de WG H)

Tijd	Activiteit/onderwerp	Spreker
9.00u	Registratie	
9.30u	Begin van de workshop	
9.30u - 9.40u	Verwelkoming en inleidende presentatie over de achtergrond, het doel en het verloop van de workshop	Miriam Haritz (voorzitter van de ICBR) Jan Kruijshoop (voorzitter van de WG H)
9.40u - 10.00u	Blok 1: Presentaties over klimaatverandering en gevolgen daarvan voor zware neerslaggebeurtenissen en stortvloed <i>Gevolgen van de klimaatverandering voor het risico op zware neerslag en stortvloed, o.a. gelet op de meest recente werkzaamheden van de EG HCLIM (wetenschappelijke aspecten/bases)</i>	Manuela Nied (LUBW) (vertegenwoordiger van de Duitse delegatie in de expertgroep HCLIM)
10.00u - 11.00u	Blok 2: Effecten van noodweer, zware neerslag en stortvloed op de waterkwaliteit en de ecologie, en handelingsperspectieven <i>Vragen waarop de bijdrage van de WG S en de WG B is gebaseerd:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Welke gevolgen hebben frequente en zeldzame, zware neerslaggebeurtenissen (en stortvloed) voor het werkgebied van de werkgroepen en hoe kunnen deze gevolgen worden verholpen (goede praktijken, maatregelen, geleerde lessen)?</i> • <i>Wat verwachten de WG S en de WG B - of in bredere zin de deskundigen voor waterkwaliteit en natuurbescherming - van de WG H of de experts voor overstromingsrisicobeheer?</i> • <i>Hoe kunnen deze aspecten op een interdisciplinaire manier worden verwerkt bij de actualisering van de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR?</i> 	

<p>10.00u - 10.30u (Presentatie: 25 minuten en vragen/discussie: 5 minuten)</p>	<p>Titel: Zware neerslag en hiermee verbonden effecten van de emissies van stoffen op het water</p> <p>(Toelichting: Effecten van noodweer en stortvloeden (in het bijzonder op het niveau van het stroomgebied) op de emissie van verontreinigende stoffen en de waterkwaliteit (bijv. doordat rwzi's uitvallen en door industriële en scheepsongelukken), uitdagingen en acties)</p>	<p>Friederike Vietoris (voorzitter van de WG S)</p>
<p>10.30u - 11.00u (Presentatie: 25 minuten en vragen/discussie: 5 minuten)</p>	<p>Titel: Effecten van noodweer en stortvloeden op het aquatische milieu, uitdagingen en acties</p> <p>(Toelichting: Effecten van noodweer en stortvloeden (in het bijzonder op het niveau van het stroomgebied) op het aquatische milieu (bijv. als gevolg van het transport van bodemmateriaal, verlies/verontreiniging van habitats), uitdagingen en acties (bijv. gedecentraliseerde waterretentie, synergie-effecten met maatregelen voor overstromingsbeheer))</p>	<p>Stella Jelden (voorzitter van de WG B)</p>
<p>11.00u - 11.15u</p>	<p>Koffiepauze <i>(in de foyer tegenover de plenaire zaal)</i></p>	
<p>11.15u - 11.40u</p>	<p>Break-out sessie I - informatie-uitwisseling over blok 2, <u>in twee groepen</u>, met de WG H en de deelnemers, in het bijzonder de WG B en de WG S</p> <p><u>De break-out sessie vindt plaats in de plenaire zaal R 1.130 en in de kleine zaal 0.174 (hier passen hooguit 20 mensen in)</u></p> <p><i>Het streven van dit overleg is om samen met hoogwaterbeheerders en experts voor waterkwaliteit en ecologie te praten over de gevolgen voor water- en natuurbescherming en over de interdisciplinaire uitdagingen/acties in het kader van met name de actualisering van de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR.</i></p> <p><i>De vragen waarop de bijdragen van de WG S en de WG B zijn gebaseerd (<u>zie hierboven</u>) kunnen richting geven aan de discussie.</i></p>	<p>Deelnemers (inclusief leden van de WG B en de WG S)</p> <p>Gespreksleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep I: Stella Jelden • Groep II (EN): Friederike Vietoris
<p>11.40u - 11.45u</p>	<p>Korte rapportage over break-out sessie I</p>	<p>Rapporteurs van de twee discussiegroepen</p>

<p>11.45u - 12.45u</p> <p><i>Niet meer dan 10 minuten per spreker</i></p>	<p>Blok 3: Ervaring met en beheer van extreem zware neerslaggebeurtenissen en stortvloeden in de EU of in een nationale context</p> <p><i>Presentaties van nationale delegaties in de WG H, EU-niveau, andere riviercommissies en vertegenwoordigers van grote projecten over de volgende onderwerpen en over hun eigen "lessons learned" en "good practices":</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Omgang met kleinschalige versus grootschalige zware neerslaggebeurtenissen</i> • <i>Verbanden met de ROR en integratie van dit onderwerp in de producten van de ROR (actualisering van de risicobeoordeling, gevaar- en risicokaarten, ORBP'n)</i> • <i>Bestaan en toepassing van basisdocumenten, zoals gevaarkaarten</i> • <i>Soorten maatregelen en meest succesvolle maatregelen: uit de ROR-cyclus, verwachting/waarschuwing, communicatie over risico's en verbetering van de persoonlijke voorzorg, infrastructurele/technische maatregelen/ideeën, zoals "sponssteden"</i> • <i>Samenwerking met andere stakeholders, synergie-effecten (bijv. tussen ROR/beheer van stedelijk afvalwater/watermanagement)</i> 	
	<p>The process of pluvial flooding in the frame of the EU Floods Directive <i>(Het proces van pluviale overstromingen in het kader van de EU-Richtlijn over overstromingsrisico's)</i></p>	<p>Clemens Neuhold (covoorzitter van de Working Group Floods)</p>
	<p>Presentatie van het project KAHR</p>	<p>Lothar Kirschbauer (HS Koblenz)</p>
	<p>Presentatie door de landen:</p>	<p>Nationale vertegenwoordigers/ leden van de WG H</p>
	<p>a) Actuele activiteiten voor de communatie over en de adaptatie aan het proces van afspoeling</p>	<p>AT – Clemens Neuhold (BML)</p>
	<p>b) Zware neerslag en afspoeling in Zwitserland - basisgegevens en beheer</p>	<p>CH - Antoine Magnollay (BAFU)</p>
<p>12.45u - 13.45u</p>	<p>Lunchpauze <u>(op eigen kosten in de kantine van het BMUV)</u></p>	

<p>13.45u - 14.45u</p> <p><i>Niet meer dan 10 minuten per spreker</i></p>	<p>Blok 3 (vervolg van de presentaties door de landen)</p>	
	<p>c) Waarschuwingssysteem voor stortvloeden in Frankrijk <i>(presentatie inclusief informatie over inzichten uit het Middellandse Zeegebied)</i></p>	<p>FR - Florent Fever, DREAL Grand-Est</p>
	<p>d) Beheer van de risico's van zware neerslag in Baden-Württemberg</p>	<p>DE (BW) – Jürgen Reich (UM)</p>
	<p>e) Nieuwe op scenario's gebaseerde kaarten van zware neerslaggebeurtenissen voor Rijnland-Palts</p>	<p>DE (RLP) – Annalena Goll (MKUEM)</p>
	<p>f) Tweedelige presentatie: 1. Introductie over het programma intensivering grensoverschrijdende samenwerking waterveiligheid regionale watersystemen (IGOS) <i>"Introduction on the program strengthening cross border cooperation of flood risk management on regional water courses (IGOS)</i></p> <p>2. Presentatie van het programma JCAR-ATRACE Op weg naar een gezamenlijk samenwerkingsprogramma voor toepasbaar onderzoek naar het beheer van wateroverlast en droogte in regionale stroomgebieden <i>"Towards a joint cooperation program for applicable research on flood and drought risk management in regional river basins"</i></p>	<p>NL – Jozef van Brussel (IenW)</p> <p>Kymo Slager (Deltares)</p>
<p>14.45u - 15.15u</p>	<p>Break-out sessie II – informatie-uitwisseling tussen de deelnemers, in twee groepen, over bijdragen aan de workshop ten behoeve van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>De nationale en op ICBR-niveau gecoördineerde implementatie van de ROR (drie producten: actualisering van de risicobeoordeling, de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en het ORBP)</i> ○ <i>De omgang met deze verschijnselen op het gebied van de deelnemers, waarvoor de opgedane ervaringen nuttig kunnen zijn</i> ○ <i>De ICBR-klimaatadaptatiestrategie</i> <p><u>De break-out sessie vindt plaats in de plenaire zaal R 1.130 en in de kleine zaal 0.174 (hier passen hooguit 20 mensen in)</u></p>	<p>Deelnemers</p> <p>Gespreksleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep I: Adrian Schmid-Breton/ Sekretariat • Groep II (EN): Clemens Neuhold
<p>15.15u - 15.30u</p>	<p>Koffiepauze <u>(in de foyer tegenover de plenaire zaal)</u></p>	
<p>15.30u - 16.00u</p>	<p>Rapportage en conclusies uit de twee groepen</p>	<p>Rapporteurs van de twee discussiegroepen</p>

16.00u - 16.20u	Informatie-uitwisseling tussen alle deelnemers over blok 3, de resultaten van de groepsdiscussies en de workshop als geheel, acties die worden neergelegd bij de ICBR, enz.	Deelnemers
16.20u - 16.30u	Wrap-up, conclusies van de workshop en vervolgstappen in de werkzaamheden (bijdragen aan de klimaatadaptatiestrategie, totstandbrenging van het workshoprapport, ...)	Voorzitter van de WG H, secretariaat
16.30u	Einde van de workshop	
19.00u	Etentje in "pizzeria Tuscolo Münsterblick/Munster view" (adres: Gerhard-von-Are-Straße 8, 53111 Bonn) (op eigen kosten)	

***

Informatie voor de leden van de WG H:

De vergadering van de WG H-23-2 zal van 9.30u tot 16.30u plaatsvinden in de plenaire zaal (R 1.130, waar ook de workshop plaatsvindt) (de agenda voor deze vergadering vindt u [hier](#)).